

Zovem se Iška Sijenfuegos. Rodio sam se i živim u Gradu Meksiku, Federalnom distriktu. Što nije strašno. U Meksiku nikad nema tragedije: sve se svodi na ocrnjivanje. Ocrnjena: ova krv koja me bocka kao trn kaktusa mageja. Ocrnjena: moja neobuzdana paraliza, koja sve zore preлива bojom zgrušane krvi. Ocrnjen i moj večiti salto mortale ka sutrašnjici. Igra, delovanje, vera – dan za danom, ne samo u danima pobjede ili poraza: vidim svoje tamne pore i znam da su me držali dole, dole, na dnu rečne doline. Duh Anauaka, koji ne gnječi grožđe već srca; koji ne pije liker, balzam zemlje: njegovo vino su pihtije od kostiju; koji ne mari za zadovoljstvo, već lovi samog sebe u crnoj tečnosti zdrobljenog kamenja i očima boje mutnog žada. Na kolenima, s krunom od kaktusa nopala, bičevan sopstvenom (našom) rukom. Njegova igra (naš ples) visi s jarbola okićenog perjem ili s branika nekog autobusa. Poginuo u cvetnom ratu,¹ u kafanskoj tuči, u trenutku istine: jedinom pravom trenutku. Pesnik bez sažaljenja, umetnik agonije, uglađeni prostak, naivni prevarant čija se neartikulisana molitva rasplinjava u dvosmislenosti

¹ Cvetni rat (*guerra florida*), ritualni je rat Asteka s njihovim neprijateljima gradovima Tlaskala, Uehocingo i Čolula. Ratovi se vode sledeći određene utvrđene konvencije. Istoričari se razlikuju u tumačenju ciljeva ovih sukoba.

Sve fusnote u ovom romanu su prevodiočeve. Prim. prev.

i zbrkanosti. Uvek povređivati sebe više nego druge: o! poraz moj, moj poraz koji nikom ne bih mogao da iskažem, koji me suočava s bogovima što mi nisu udelili svoju samilost, što su od mene zahtevali da se zaletim do kraja da bih spoznao sebe i sebi slične! O! slika mog poraza, nepodnošljivog poraza, slika sačinjena od krvavog zlata i suve zemlje, kakofonična slika mutnih boja! Ratnik u praznini, odevam oklop osionosti ali moje slepoočnice jecaju i ne posustaju u potrazi za nežnošću: domovine, klitorisa, šecernih skeleta,² smirujućeg kantika koji se ruga zverima u kavezu. Život među onima što okreću leđa iz straha da se izlože; raskomadano telo, sačinjeno od centrifugalnih komada što cmizdre od otuđenja, telo slepo za osvajanja. Težnja ka slobodi koja izmiče u mreži beskičmenih raskršća: umaćemo kistove u njene ostatke i sedamo kraj puta da se poigramo bojama... Rođen mrtav, spalio si svoje brodove da bi drugi gradili epopeju od tvog leša; u smrti živ, otkopao si reč koja bi mogla da veže naše jezike u bratstvo. Zastao si kod poslednjeg sunca, a onda je poražavajuća pobeda prožela tvoje šuplje, nepokretno telo materijom, titulama, odlikovanjima. Slušam odjeke bubnjeva nad bukom motora i džuboksa, među naslagama gmizavaca ukrašenih dijamentima. Zmije, ta istorijska stvorenja, dremaju u tvojim urnama. U tvojim očima sija čopor sunaca visokih tropa. U tvom telu bodljikave žice. Ne predaj se, brate! Isturi svoje bodlje, naoštri svoje noževe, odbijaj, ne govori, ne sažaljevaj, ne gledaj. Reci zbogom svojoj nostalgiji, svemu što landara; svaki dan započni rođenjem. I obnovi plamen u trenutku uzdržanog, neprimetnog udara prstiju po žicama, u trenutku kad se začuje ulični vergl, kad se čini da su sva tvoja sećanja postala jasnija, zbijenija. Sam obnovi plamen jer ti tvoji junaci neće priteći u pomoć. Na kraju, baš ti si, mada me ne poznaješ, zajedno sa mnogom rasprostro ovaj plato posmrtnog nakita. Ovde živimo, na ulicama se ukrštaju naši mirisi znojja i pačulija, nove cigle i podzemnog gasa, naša dokona i napeta tela,

² Aluzija na običaj da se za Sve Svete (u Meksiku Dan mrtvih) na groblju ostavljaju skeleti i lobanje od šećera.

ali nikad naši pogledi. Nikad nismo kleknuli zajedno, ti i ja, da primimo istu hostiju; zajedno raskomadani, zajedno stvoreni, umiremo svako za sebe, sami. Ovde nam je zapalo. Šta da se radi. Da se izdrži, brate. Možda će jednog dana moji prsti dotaći tvoje. Dođi, survaj se sa mnom u lunarni ožiljak našeg grada,³ grada gomile slivnika, kristalnog grada od isparenja i mineralne rose, grada u kom su prisutni svi naši zaboravi, grada mesožderskih litica, grada nepokretnog bola, grada vrlo kratkog pamćenja, grada pritvorenog sunca, grada dugih, sporih spaljivanja, grada na tihoj vatri, grada s vodom do grla, grada pikarske letargije, grada crnih živaca, grada s tri pupka, grada razuzdanog smeha, grada trulog zadaha, krutog grada između vazduha i crva, grada drevnih svetlosti, starog grada ugneždenog među pticama zloslutnicama, novog grada isklesanog od prašine, grada što se ugleda na džinovsko nebo, grada mračnog sjaja i dragulja, grada pod svetlucavim blatom, grada iznutrica i tetiva, grada ocrnjenog poraza (tajnog poraza koji nismo mogli da dojmimo na svetlosti), grada malodušnih pijaca, mesa iz vrča, grada odraza besa, grada priželjkivanog kraha, grada olujnih kupola, grada pojila za kruti grkljan brata zadojenog žeđu i krastama, grada istkanog amnezijom, grada uskrslog detinjstva, pernate inkarnacije, psećeg grada, grada izglednelog, raskošne palanke, grada gube i kolere, uništenog grada. Usijane bodljikave kruške. Orla bez krila. Zmijolike biljke. Ovde nam je zapalo. Šta da se radi. U najprozračnijem kraju.

³ Ovo su vizije glavnog grada Meksika, koji počiva na tlu nekadašnjeg jezera i koji je na periferiji sačuvao delove tri jezera, Teskoka, Čalka i Sočimilka: to su tri pupka. U vreme kad je Fuentes pisao ovaj roman, Grad Meksiko je u kišnoj sezoni doživeo velike poplave jer slivnici nisu mogli da prihvate toliku količinu padavina. Sam Grad Meksiko nalazi se na 2.500 m visine, te su sunčevi zraci probojniji.

SADRŽAJ

HRONOLOŠKI OKVIR	7
LIKОВИ	13

1.

<i>Zovem se Iška Sijenfuegos</i>	21
Gladis Garsija [1951]	24
Mesto mesečevog pupka	29
Hervasio Pola [1913]	77
De Ovandovi [1910–1951]	88
Federiko Robles [1907–1951]	96
Norma Laragojti [1920–1940]	116
Rodrigo Pola [1914–1932]	123

2.

<i>Starac žutih brkova</i>	147
Grad palata	148
<i>Iška Sijenfuegos hoda</i>	166
Librado Ibara [1923–1951]	167
<i>U subotu, malo pre deset sati</i>	173

Obični ljudi	174
<i>Krupan muškarac opuštene kože</i>	202
Rosenda [1911–1935]	204
<i>Saberi sâm</i>	214
Meksiko na vodi	216
<i>Iza zatamnjenih stakala</i>	240
Orao oživljava	242
<i>Na terminalu Ramon Gusman</i>	257
Pimpinela de Ovando [1912–1951]	259
<i>Katalonsko lice, kao odeljano sekirom</i>	270
Makar ruku nabô na trn	272
<i>Otac, majka, baka</i>	280
Paradise in the tropics	282
<i>U hodniku Oblasnog suda</i>	299
Voda će se razdvojiti	300
<i>'Ajmo odavde, brate</i>	307
Ortensija Čakon [1918–1951]	309
Makar se nabô na kaktus	317
Felisijano Sančes [1938]	340
Lobanja za Dan nezavisnosti	344
Mersedes Samakona [1914–1915]	366
Orlov pad	382

3.

Betina Regules [1954]	391
Rodrigo Pola [1954]	398
Najprozračniji kraj	407
BELEŠKA O AUTORU	423